Súd:	Okresný súd Nitra
Spisová značka:	19C/216/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4111236601
Dátum vydania rozhodnutia:	11. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Marek Olekšák
ECLI:	ECLI:SK:OSNR:2020:4111236601.21

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra sudcom JUDr. Marekom Olekšákom v právnej veci žalobkyne: Ing. O. Q., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XX, XXX XX I., proti žalovanému: Fakultná nemocnica Nitra so sídlom Špitálska 6, 950 01 Nitra, IČO: 17 336 007, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I.Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 1.000 eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II.Súd priznáva žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 01.12.2011 domáhala, aby súd zaviazal žalovaného na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 5.000 eur a náhradu trov konania.
2. Súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že nárok žalobkyne je dôvodný čo do právneho základu a čiastočne dôvodný čo do výšky. Zároveň žalobkyni súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.
3. Žalobkyňa svoj nárok odôvodňovala tým, že dňa 15.12.2010 nastúpila na hospitalizáciu na urologické oddelenie žalovaného, kde bola objednaná na vaginálnu plastiku a na tento úkon pri prijatí v ten istý deň podpísala informovaný súhlas. V ten istý deň sa neskôr s primárom MUDr. Z. dohodla na sakropexii, ktorá mala byť vykonaná zavedením sieťky a tým vydvihnutím prolabovaných orgánov v malej panve a prišitím o sakrálny stavec. Podľa žalobkyne iné vysvetlenie nedostala a na ničom inom sa s lekárom nedohodli, až na to, že sa súbežne vykoná cystoskopia. Dňa 16.12.2010 mala byť na základe uvedenej dohody s lekárom vykonaná operácia, počas ktorej mali byť vykonané vyššie uvedené lekárske úkony. Po prebratí po operácii žalobkyni zdravotná sestra oznámila, že jej urobili hysteroktómiu (odstránenie maternice). Asi o 2 - 3 dni sa po následných otázkach od MUDr. Z. dozvedela, že súčasne bola vykonaná aj adnextómia (odstránenie vaječníkov a príveskov), a to napriek tomu, že ju na to nikto neupozornil a nezmieňuje sa o tom ani prepúšťacia správa. Žalobkyňa uviedla, že nikdy nedala na vyššie uvedené zákroky hysteroktómie a adnexotómie žalovaného súhlas a želanie žalobkyne zachovať maternicu dokazuje aj lekárska správa MUDr. U.. Žalobkyňa mala za to, že vykonanými operačnými zákrokmi hysteroktómie a adnextómie zo dňa 16.12.2010 žalovaný výraznou mierou a neoprávneným zásahom bez súhlasu žalobkyne zasiahol do osobnostnej sféry žalobkyne, čím bolo v značnej miere dotknuté právo žalobkyne na telesnú integritu a zároveň znížená jej dôstojnosť.
4. Žalovaný dňa 16.04.2012 doručil súdu vyjadrenie k žalobe, v ktorom uviedol, že vzhľadom na opakované interné šetrenia trvá na stanovisku, že žalobkyni bola zdravotná starostlivosť poskytnutá správne, v súlade s ust. § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu operačného zákroku (16.12.2010) (ďalej len "ZoZS"), a predložil stanovisko dotknutých zamestnancov - primára urologického oddelenia MUDr. V. Z. a prednostu gynekologicko-pôrodníckej kliniky prof. MUDr. W. W., CSc.

5. MUDr. Z. v stanovisku uviedol, že celá diagnostika i liečba a následná operácia boli vykonané na výslovnú i písomnú žiadosť žalobkyne a celý postup bol s ňou opakovane konzultovaný. Zmena operačného postupu z pôvodne preferovanej vaginálnej plastiky na sakropexiu nastala podľa neho po ďalších dlhých rozhovoroch s pacientkou v deň pred operáciou, ale už aj predtým s ňou na túto tému komunikoval. Žalobkyňa bola prijatá na vaginálnu plastiku alebo sakropexiu, pričom odkázal na informovaný súhlas zo dňa 15.12.2010. Podľa MUDr. Z. všetky záznamy a vyšetrenia, ktoré žalobkyňa predložila ako aj jej vlastné tvrdenia svedčili o tom, že je gynekologicky zdravá, a preto nebol žiadny dôvod uvažovať aj o hysterektómii; z tohto dôvodu o nej so žalobkyňou nehovorili. Až neskôr sa podľa neho ukázalo, že žalobkyňa gynekologicky zdravá nebola, pričom odkázal na nález prof. MUDr. W. a jemu vtedy neznámy nález MUDr. U..
6. Prof. MUDr. W. W., CSc. vo svojom stanovisku okrem priebehu operačného zákroku dňa 16.12.2010 uviedol, že žalobkyni vykonal odstránenie tela maternice a adnex a kyretáž cervikálneho kanála, svoj výkon zapísal do dokumentácie a odišiel z operačnej sály. Ďalej uviedol, že odstránené orgány žalobkyne boli chorobne zmenené a ponechanie chorobne zmeneného tela maternice a vaječníkov počas urologického výkonu by malo za následok opätovnú operáciu a vystavenie žalobkyne riziku ďalšej laparatómie. Zároveň konštatoval, že ak by žalobkyni neodstránil chorobne zmenené orgány, považoval by to za postup non lege artis. K absencii informovaného súhlasu žalobkyne uviedol, že všetky druhy informovaných súhlasov u žalovaného sú koncipované vo všeobecnej rovine; vôbec sa tam napr. neuvádza, že pacientka môže byť poškodená komplikáciami, či môže dokonca zomrieť pri operačnom výkone. Informovaný súhlas podľa neho vôbec nerieši, ako postupovať pri pridruženej intraoperačnej patológii, ktorá sa zistí až počas operácie.
7. Následne sa k vyjadreniu žalovaného vyjadrila žalobkyňa, ktorá trvala na tom, že k odstráneniu orgánov nedala súhlas a zároveň nešlo o neodkladný úkon. Zároveň uviedla, že podpis na druhej strane informovaného súhlasu nie je jej, ale bol sfalšovaný a navrhla na preukázanie tejto skutočnosti znalecké skúmanie grafológom.
8. Súd vo veci vytýčil pojednávanie na deň 07.06.2012, na ktoré sa dostavila žalobkyňa aj žalovaný. Žalobkyňa zotrvala na svojich tvrdeniach, najmä na tom, že jej podpis na informovanom súhlase bol sfalšovaný. Zároveň uviedla, ako odstránenie týchto orgánov zasiahlo do jej práva na ochranu osobnosti. Rovnako žalovaný zotrval na svojich vyjadreniach, konkrétne, že zdravotná starostlivosť bola žalobkyni poskytnutá správne. Žalovaný vylúčil tvrdenie o sfalšovaní podpisov žalobkyne.
9. Na ďalšom pojednávaní dňa 25.09.2012 bol vypočutý MUDr. Z., ktorý okrem skutočností uvedených v jeho stanovisku uviedol nasledovné: Žalobkyňu objednávali na vaginálnu plastiku na 15.12.2010, pričom po konzultáciách sa žalobkyňa nakoniec rozhodla pre sakropexiu. Až počas operácie, po otvorení brušnej dutiny MUDr. Z. skonštatoval, že maternica je enormne zväčšená, pohyblivá, poklesnutá; rozhodol sa privolať ku konzultácii MUDr. W., ktorý tiež skonštatoval, že maternica je zväčšená. Pri operácii zvažovali, čo urobiť, pretože aj urologický nález záleží od gynekológa a MUDr. W. preto povedal, že patologicky zväčšený orgán ako príčina urologických ťažkostí, ale aj možných gynekologických ťažkostí je potrebné odstrániť. MUDr. Z. uviedol, že si uvedomovali, že o tejto alternatíve so žalobkyňou pred operáciou nehovorili a súčasne váhali, či vzhľadom k tejto skutočnosti ponechať orgán a nevyriešiť problém po urologickej a gynekologickej stránke, a preto sa s ohľadom na dobrý celkový výsledok rozhodli túto neočakávanú situáciu riešiť odstránením maternice. Žalobkyňa nedala na toto súhlas, ale ani nesúhlas. Z hľadiska zachovania zdravia a kvality života žalobkyne bol zákrok nevyhnutný. Žalobkyňa trvala na tom, aby podľa možností riešili jej problémy jednou operáciou, lebo to chcela mať za sebou. Ďalej uviedol, že žalobkyňa podpísala dva súhlasy, ktoré sa týkajú vaginálne plastiky, sakropexie a cystoskopie. Zároveň podpísala súhlas, aby bol v prípade nutnosti urobený aj potrebný zásah a tiež, že nezamlčuje žiadne vážnejšie ochorenie, na ktoré sa liečila alebo jej diagnostikovali, čo by mohlo negatívne ovplyvniť výsledok operácie. MUDr. Z. uviedol, že sa opierali o negatívny gynekologický nález MUDr. M. zo dňa 04.12.2009 a MUDr. Y. z augusta 2010 a nemali vedomosť o náleze MUDr. U. zo dňa 10.08.2009, v ktorom uviedol, že pacientka si želá zachovanie maternice a že operačné riešenie v zmysle vaginálnych plastík je nedostatočné a pacientka si premyslí ďalší postup. MUDr. Z. zároveň uviedol, že po tom, čo žalobkyni oznámili odstránenie maternice a vaječníkov, bola značne rozrušená a ťažko sa zmierovala s odstránením vaječníkov, pričom tento výkon spochybňovala. K podpisu žalobkyne sa MUDr. Z. vyjadril tak, že je presvedčený, že podpis patrí žalobkyni; súhlas zo dňa 16.12.2010 podpísala podľa neho tesne pred operáciou, pričom vyžiadanie súhlasu prebehlo dňa 15.12.2010. MUDr. Z. sa pred operáciou opýtal ošetrujúceho lekára, či je súhlas podpísaný, on mu ho ukázal a nepýtal sa, kedy jej bol daný na podpis.
10. Na tom istom pojednávaní dňa 25.09.2012 bol vypočutý prof. MUDr. W. W., CSc., ktorý okrem skutočností uvedených v jeho stanovisku uviedol, že v prípade odstránenia maternice a vaječníkov

žalobkyne nešlo o vitálnu indikáciu, teda výkon nevyhnutný pre zachovanie života pacienta, ale pokiaľ je lekár prizvaný k takémuto stavu a ponechá orgán, ktorý je chorobne zmenený, môže to riešiť nasledovne, spraví sa gynekologická operácia následne, no pokiaľ sa nespraví to, čo je potrebné, pacientky následne žalujú, že lekári nespravili všetko pri prvom výkone. MUDr. W. tiež uviedol, že v prvý pooperačný deň bol vysvetliť žalobkyni prečo jej odstránil maternicu a vaječníky s vajíčkovodmi, pričom mal dojem, že žalobkyňa bola spokojná a ich rozhovor nebol konfrontačný. MUDr. W. tiež konštatoval, že keďže bola vo vaječníkoch žalobkyne endometrióza a cysty, mohla nastať do roka situácia, že by žalobkyňa mohla žalovaného žalovať za neodstránenie vaječníkov. Endometrióza je predrakovinový stav. Potreba operácie, ako bola vykonaná z gynekologického hľadiska už bola 16 mesiacov pred touto operáciou a ak by mal vedomosť o tom, že žalobkyňa s takouto operáciou výslovne nesúhlasí, nebol by ju vykonal.
11. V konaní bol následne vyhotovený Znalecký posudok č. 144/2013 zo dňa 07.08.2013 znaleckou organizáciou forensic.sk Inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o. so sídlom Boženy Němcovej 8, 811 04 Bratislava, IČO: 44 017 391 (ďalej len "forensic.sk"). Zo záverov tohto posudku vyplýva, že
a) žalobkyni bola lekárska starostlivosť žalovaným poskytnutá v súlade s poznatkami lekárskej vedy, teda lege artis;
b) operačný postup žalovaného (hysterektómia a adnextómia) bol v danej dobe jediným možným riešením ťažkostí žalobkyne;
c) indikácia k operácii bola správna z dôvodu, že endometrióza svaloviny maternice, ktorá sa potvrdila v priebehu operácie sa nedá bežným vyšetrením poznať, veľmi často sa zisťuje v priebehu operačného výkonu a mikroskopickým vyšetrením odstránenej patologicky zväčšenej maternice; v priebehu operácie sa takto zväčšená maternica potvrdila ako zdroj ťažkostí žalobkyne;
d) ženám, ktoré majú vaječníky odstránené náhle, prípadne ženám, ktoré tento prirodzený stav prežívajú s ťažkosťami, sa podáva hormonálna substitúcia, ktorá plne nahrádza funkciu vaječníkov a bráni rozvoju nežiadúcich účinkov, psychickým zmenám, ale aj niektorým telesným problémom;
e) neexistuje súvis medzi operačným odstránením maternice a vaječníkov a vznikom autoimunitného zápalu štítnej žľazy s hypotyreózou;
f) k psychickej traume a depresii žalobkyne nebolo možné sa vyjadriť, keďže odmietla psychiatrické vyšetrenie;
g) žalobkyni boli odstránené chorobne zmenené orgány, ktoré boli príčinou jej ťažkostí a v danej chvíli iné riešenie, ktoré by vyriešilo jej zdravotnú situáciu nebolo možné. Ex post sa mikroskopicky potvrdili aj predrakovinové zmeny v maternici, ktoré by samostatne neskôr boli ďalším dôvodom k operácii. Žalobkyni bola správne podaná substitučná hormonálna liečba a pri dodržaní hormonálnej substitučnej liečby nehrozí žiadna arteficiálna ujma na zdraví.
12. Žalobkyňa so závermi znaleckého posudku vyjadrila nesúhlas a uviedla, že jej žaloba nestojí na hodnotení správnosti lekárskeho postupu, ale na tom, že jej boli odstránené orgány bez jej súhlasu. Ďalej uviedla, že mala vedomosť o tom, aké zdravotné problémy môžu po odstránení orgánov nastať, a preto by súhlas na ich odstránenie nikdy nedala. Po ich odstránení jej vtedajší druh inicioval rozchod a po krátkej dobe stroskotal aj ďalší pokus o nadviazanie vzťahu s iným mužom, keďže mu začali vadiť prejavy odstránenia orgánov. Zároveň uviedla, že až zo znaleckého posudku sa dozvedela, že bez jej súhlasu jej bola vykonaná aj uretrotómia na 36 CHARR.
13. Žalovaný k znaleckému posudku uviedol, že sa stotožňuje s jeho závermi.
14. Súd vo veci opäť nariadil pojednávanie na deň 26.11.2013, na ktorom žalobkyňa opätovne žiadala znalecký posudok grafológa na posúdenie toho, že jeden z jej podpisov na informovanom súhlase s lekárskym zákrokom je sfalšovaný. Následne bol na pojednávaní vyhlásený rozsudok, ktorým súd žalobu v celom rozsahu zamietol.
15. Proti rozsudku (na č. l. 221) podala žalobkyňa odvolanie, v ktorom okrem iného uviedla, že pokiaľ aj podpísala súhlas, aby v prípade nutnosti bol vykonaný aj iný úkon, ak z medicínskeho hľadiska pôjde o jej zdravie a nebude ho možné s ňou z akútnych dôvodov prejednať, v konaní nebol produkovaný žiaden dôkaz preukazujúci nutnosť vykonania týchto úkonov, ani že by bola v ohrození života a teda neexistoval žiadny právne relevantný ani medicínsky dôvod konať bez jej informovaného súhlasu. Navyše za situácie, že podľa lekárskych nálezov od gynekológov bola gynekologicky zdravá a ona sama popierala gynekologické problémy, nebol dôvod na vykonanie lekárskych zákrokov, ktorými jej bola odstránená maternica a vaječníky. V nadväznosti na výpoveď svedka MUDr. W. W., CSc. argumentovala, že z bioptického vyšetrenia zo dňa 21. 12. 2010 vyplýva, že sa jednalo o dve mikrocysty na vaječníkoch a minimálne zväčšenie maternice, čo nezakladalo dôvod na ich odstránenie. Pokiaľ tento zákrok mal zlepšiť podmienky na urologickú operáciu, tak urologické problémy má doposiaľ. Aj správa z histológie potvrdila, že gynekologický výkon nebol potrebný, pretože sa u nej nejednalo o rakovinu, ani o iné zhubné ochorenie. Rovnako tak dôvodom na odstránenie maternice nemohla byť ani endometrióza, pretože

táto choroba bola zistená až po jej odstránení s tým, že existujú dve základné možnosti jej liečby a to hormonálna a chirurgická. Tiež mala za to, že z vyjadrenia uvedeného svedka je zrejmé, že nešlo o nevyhnutný výkon pre zachovanie jej života, a preto poukazovanie na znenie informovaného súhlasu označila za absurdné a nedôvodné.
16. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Nitre Uznesením č. k. 25Co/706/2014 - 249 zo dňa 30.12.2015 tak, že napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodení okrem iného uviedol, že "je nevyhnutné, aby sa prípadné zásahy do osobnostných práv skúmali komplexne a ich posúdenie sa neobmedzilo len na skúmanie, či konanie žalovanej bolo lege artis či non lege artis, pretože to by bolo z hľadiska možných zásahov do osobnostných práv nepostačujúce." Ďalej konštatoval, že "si totiž možno predstaviť konanie, ktoré z lekárskeho hľadiska bude posudzované ako konanie lege artis, a teda nebude zásahom do práva na život a zdravie, ale súčasne môže byť zásahom do inej zložky osobnostného práva, napr. do práva na súkromie (napr. lekársky zákrok bez informovaného súhlasu pacienta)." Krajský súd v Nitre tiež smerom k prvostupňovému súdu uviedol, že je potrebné, aby prvostupňový súd dielčie zásahy do jednotlivých osobnostných práv namietaných žalobkyňou skúmal jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach, pričom "zásah je potrebné hodnotiť vždy objektívne s prihliadnutím ku konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i k osobe postihnutej (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Zároveň uložil prvostupňovému súdu, aby doplnil v naznačenom smere dokazovanie, opätovne vo veci rozhodol a rozhodnutie náležitým, zákonu zodpovedajúcim spôsobom odôvodnil, vysporiadajúc sa v ňom so všetkými žalobkyňou uplatnenými námietkami.
17. Po vrátení veci odvolacím súdom prvostupňový súd nariadil pojednávanie na deň 21.03.2017, na ktorom žalobkyňa uviedla, že nemá žiadne návrhy na doplnenie dokazovania okrem už navrhovaného znaleckého posudku grafológom. K tomuto dôkazu žiadala, aby znalec posúdil, či podpis na druhej strane informovaného súhlasu zo dňa 16.12.2010 patrí jej a či podpis na prvej strane súhlasu je jej štandardným podpisom. Žalovaný v reakcii na žalobkyňou navrhované dokazovanie uviedol, že má za to, že všetko bolo z hľadiska zdravotnej starostlivosti a súhlasu v poriadku. Pokiaľ ide o podpis na druhej strane súhlasu zo dňa 16.12.2010, k tomu uviedol, že v tej časti nie je popisovaný rozsah lekárskeho výkonu, ale text sa týka vyslovene odmietnutia poskytnutia zdravotnej starostlivosti.
18. Následne bolo súdom nariadené znalecké dokazovanie, pričom úlohou znalca bolo zodpovedať, či informovaný súhlas a poučenie zo dňa 16.12.2010 (na č. l. 58 spisu) podpísala žalobkyňa vlastnou rukou. Dňa 08.07.2019 bol súdu predložený Znalecký posudok č. 12/2019 zo dňa 02.07.2019 vyhotovený JUDr. V. N., znalcom z odboru: Písmoznalectvo, odvetvia: Ručné písmo. V jeho závere znalec konštatuje, že sporný podpis vyhotovený k zneniu priezviska "Q." v časti "Podpis pacienta" na spornej písomnosti "Poučenie a informačný súhlas s lekárskym vyšetrením, liečbou, operáciou" (str. 2) zo dňa 16.12.2010, nie je pravým podpisom žalobkyne.
19. Žalobkyňa sa k znaleckému posudku vyjadrila tak, že s ním súhlasí a nemá ďalšie návrhy na dokazovanie. Žalovaný zobral záver znaleckého posudku na vedomie.
20. Následne súd vytýčil vo veci pojednávanie na deň 06.12.2019, na ktorom žalobkyni nechal priestor na navrhnutie ďalších dôkazov ohľadne zásahu do jej osobnostných práv. Žalobkyňa súhlasila s odročením pojednávania s tým, že zváži predloženie znaleckého/lekárskeho posudku psychológa, avšak dňa 07.01.2020 doručila súdu vyjadrenie, v ktorom uviedla, že nemá záujem na ďalšom znaleckom dokazovaní a nebude predkladať žiadne ďalšie dôkazy s tým, že podľa nej došlo k zásahu už tým, že pri odstránení orgánov nebol daný jej súhlas a nešlo o neodkladný úkon. Žalobkyňa tiež uviedla, že jej bývalý partner už nemôže vypovedať ako svedok, lebo zomrel (pravdepodobne 31.07.2017).
21. Na pojednávaní dňa 11.02.2020 žalobkyňa v záverečnej reči odkázala na svoje predchádzajúce vyjadrenia. Žalovaný uviedol, že žiada žalobu v plnom rozsahu zamietnuť. V zmysle intencií uznesenia odvolacieho súdu poukázal na to, že žalobkyňa naďalej spája tento podpis s nesúhlasom na poskytnutie zdravotnej starostlivosti v jej uvedenej časti. Ako vyplynulo z doplneného znaleckého dokazovania grafológom, bohužiaľ sa preukázalo, že inkriminovaný podpis nie je podpisom žalobkyne. K tomu uviedol, že sa nachádza v časti odmietnutia informovaného súhlasu, napriek tomu, že žalobkyňa dvakrát podpísala súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti na jej zdravotné problémy. V danom smere konštatoval, že išlo pravdepodobne iba o zlyhanie neznámeho konkrétneho zamestnanca žalovaného; nevie, čo ho k tomu viedlo, avšak mal za to, že súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v rozsahu, na ktorý bola žalobkyňa ako pacientka prijatá a hospitalizovaná bol udelený, bol jej vysvetlený, čo potvrdili aj svedkovia (MUDr. Z.), a následne prišlo na základe tejto skutočnosti k poskytnutiu zdravotnej starostlivosti. Poukázal aj na znalecký posudok, ktorý sa zaoberal poskytovaním zdravotnej starostlivosti a na jeho jasné, zreteľné závery, ktoré potvrdili správnosť poskytovania zdravotnej starostlivosti žalobkyni. Tým sa potvrdilo rozhodnutie operatérov, urológa aj gynekológa, ktorí sa akútne rozhodovali

o operačnom postupe a následne vykonaných výkonoch na tele žalobkyne. Keďže žalobkyňa dáva do súvislosti poskytovanie zdravotnej starostlivosti a udelenie súhlasu, resp. nesúhlasu s vykonanými všetkými výkonmi, mal za to, že znalci potvrdili, že výkony boli vykonané správne včas, v záujme a v prospech žalobkyne. Vychádzajúc z textu informovaného súhlasu, ktorý žalobkyňa podpísala dvakrát pod bodom 1) štvrtá odrážka, pacientka podpísala svoj súhlas, aby v prípade nutnosti bol vykonaný aj iný výkon ako je uvedené, "pokiaľ z medicínskeho hľadiska pôjde o moje zdravie a nebude to možné so mnou z akútnych dôvodov prejednať". Žalovaný uviedol, že si nevie predstaviť iný akútnejší dôvod, ako je pacient pod narkózou na operačnom sále, na operačnom stole s rozrezanou brušnou dutinou. Ďalej konštatoval, že za účelom zistenia všetkých skutočností, aby bol naplnený zákon, t. j. bola zistená prípadná príčinná súvislosť medzi poskytovaním zdravotnej starostlivosti, prípadným poškodením zdravia žalobkyne, či už na tele alebo na duševnej stránke, bola žalobkyňa nielen vyzývaná, ale sama navrhovala najskôr vykonania znaleckých posudkov, čo potom priebežne odmietala ako aj na poslednom pojednávaní zabezpečenie psychiatrického resp. psychologického posúdenia jej prípadného zdravotného stavu. V poslednom písomnom vyjadrení, ktoré doručila súdu dňa 07.01.2020 na jeho druhej strane dokonca namieta aj ustanovenie znalca grafológa, pričom znalca grafológa vyložene žiadala ona sama, o čom svedčí zápisnica z pojednávaní zo dňa 07.06.2012 a 25.09.2012, a odvolanie voči preddavku na trovy zo dňa 28.11.2012. Mal teda za to, že v zmysle zákonnej úpravy a rozsiahlej judikatúry vydávanej či slovenskými alebo českými súdmi je zrejmé, že nebola preukázaná žiadna príčinná súvislosť medzi poskytovaním zdravotnej starostlivosti žalobkyni a jej prípadným neprimeraným stavom. Žalobkyňa nevykonala ani súčinnosť, aby prípadne preukázala vznik takejto príčinnej súvislosti. To, že v poslednom písomnom podaní zo dňa 07.01.2020 pripojila súdu potvrdenky o nákupe určitých druhov pravdepodobne výživových doplnkov, ktoré ona nazvala bio identické hormóny a nutné výživové doplnky, poukázal na to, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti každému poistencovi, ktorý je zapojený do zdravotného poistenia sa hradí zdravotná starostlivosť s cieľom zachovať a/alebo zlepšiť jeho zdravotný stav. Poukázal pritom aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 2Cdon/2079/97 z 15.09.1999, ktoré bolo publikované pod číslom R30/2002, z čoho vyplýva, že súdom citované lieky, výživové doplnky, rehabilitácie, diétne stravovanie musia byť odporučené odborným lekárom, inak nie sú pokryté zdravotným poistením pacienta. Čiže v danom smere predloženým dokumentom tiež absentuje príčinná súvislosť v prerokovanej veci.
22. Podľa § 137 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len "CSP"), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o splnení povinnosti.
23. Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.
24. Podľa § 193 CSP, súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len "ESĽP"), ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.
25. Podľa § 215 ods. 1 CSP súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu.
26. Podľa § 215 ods. 2 CSP, skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona.
27. Podľa § 151 ods. 1 CSP, skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.
28. Súd na základe vyjadrení strán zistil, že žalobkyňa sa domáha nároku na ochranu osobnosti, a to z titulu zásahu žalovaným, ktorý spočíval nie v poskytnutí nesprávnej zdravotnej starostlivosti, ale v tom, že lekársky zákrok - odstránenie maternice, vaječníkov a vajíčkovodov bol žalovanej vykonaný bez jej súhlasu a zároveň nešlo o neodkladný úkon, ktorý by predstavoval akútne ohrozenie jej zdravia.
29. V priebehu konania bol vyhotovený Znalecký posudok č. 144/2013 znaleckou organizáciou forensic.sk, z ktorého mal súd preukázané, že žalobkyni bola lekárska starostlivosť poskytnutá správne (lege artis); viď závery znalcov v odseku 11. tohto odôvodnenia. Súd sa preto zameral na skúmanie, či lekársky zákrok bol vykonaný so súhlasom žalobkyne a v prípade, ak takýto súhlas nebol udelený, či ho žalovaný mohol bez tohto súhlasu vykonať.
30. Podľa Článku 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a dôstojnosti človeka v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 40/2000, a ktorým je Slovenská republika viazaná (ďalej len "Dohovor o ľudských právach a biomedicíne"), zmluvné strany budú chrániť dôstojnosť a identitu všetkých ľudí a zaručia každému bez diskriminácie rešpektovanie jeho integrity a iných práv a základných slobôd v súvislosti s aplikáciou biológie a

medicíny. Každá zmluvná strana prijme v rámci svojho vnútroštátneho zákonodarstva nevyhnutné opatrenia potrebné na realizáciu článkov tohto dohovoru.
31. Podľa Článku 5 Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne, zásah v oblasti zdravia sa môže vykonať iba vtedy, ak osoba, ktorej sa týka, bola informovaná a so zásahom vyjadrila súhlas. Pred zákrokom musí byť osoba primerane informovaná o jeho účele a povahe, ako aj o následkoch a rizikách zákroku. Príslušná osoba môže svoj súhlas kedykoľvek slobodne zrušiť.
32. Podľa § 1 ZoZS, tento zákon upravuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, postup pri úmrtí a výkon štátnej správy na úseku zdravotnej starostlivosti.
33. Podľa § 2 ods. 1 ZoZS, zdravotná starostlivosť je súbor pracovných činností, ktoré vykonávajú zdravotnícki pracovníci, vrátane poskytovania liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín s cieľom predĺženia života fyzickej osoby (ďalej len "osoba"), zvýšenia kvality jej života a zdravého vývoja budúcich generácií; zdravotná starostlivosť zahŕňa prevenciu, dispenzarizáciu, diagnostiku, liečbu, biomedicínsky výskum, ošetrovateľskú starostlivosť a pôrodnú asistenciu.
34. Podľa § 2 ods. 2 ZoZS, zdravotný výkon je ucelená činnosť zdravotníckeho pracovníka, ktorá predstavuje základnú jednotku poskytovania zdravotnej starostlivosti.
35. Podľa § 2 ods. 3 ZoZS, neodkladná zdravotná starostlivosť (ďalej len "neodkladná starostlivosť") je zdravotná starostlivosť poskytovaná osobe pri náhlej zmene jej zdravotného stavu, ktorá bezprostredne ohrozuje jej život alebo niektorú zo základných životných funkcií, bez rýchleho poskytnutia zdravotnej starostlivosti môže vážne ohroziť jej zdravie, spôsobuje jej náhlu a neznesiteľnú bolesť alebo spôsobuje náhle zmeny jej správania a konania, pod ktorých vplyvom bezprostredne ohrozuje seba alebo svoje okolie. Neodkladná starostlivosť je aj zdravotná starostlivosť poskytovaná pri pôrode. Súčasťou neodkladnej starostlivosti je neodkladná preprava osoby do zdravotníckeho zariadenia, neodkladná preprava medzi zdravotníckymi zariadeniami a neodkladná preprava darcov a príjemcov orgánov, tkanív a buniek určených na transplantáciu; neodkladnú prepravu vykonávajú poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby.1)
36. Podľa § 4 ods. 4 ZoZS, na poskytovanie zdravotnej starostlivosti sa vyžaduje informovaný súhlas (§ 6 ods. 4), ak v tomto zákone nie je ustanovené inak (§ 6 ods. 9).
37. Podľa 6 ods. 1 ZoZS, ošetrujúci zdravotnícky pracovník je povinný informovať o účele, povahe, následkoch a rizikách poskytnutia zdravotnej starostlivosti, o možnostiach voľby navrhovaných postupov a rizikách odmietnutia poskytnutia zdravotnej starostlivosti (ďalej len "poskytnúť poučenie"), ak tento zákon neustanovuje inak (§ 6a),
a) osobu, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, alebo aj inú osobu, ktorú si táto osoba určila,
b) zákonného zástupcu, opatrovníka, poručníka, inú fyzickú osobu ako rodič, ktorá má maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, osobu, ktorá má dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti, osobu, ktorá má dieťa v pestúnskej starostlivosti, osobu, ktorá má záujem stať sa pestúnom a má dieťa dočasne zverené do starostlivosti, budúceho osvojiteľa, osobu, ktorá má dieťa zverené podľa osobitných predpisov,4a) alebo štatutárneho zástupcu zariadenia, v ktorom sa vykonáva rozhodnutie súdu o nariadení ústavnej starostlivosti alebo rozhodnutie súdu o uložení ochrannej výchovy5) (ďalej len "zákonný zástupca"), ak osobou, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, je maloleté dieťa, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony (ďalej len "osoba nespôsobilá dať informovaný súhlas") a vhodným spôsobom aj osobu nespôsobilú dať informovaný súhlas.
38. Podľa § 6 ods. 2 ZoZS, ošetrujúci zdravotnícky pracovník je povinný poskytnúť poučenie zrozumiteľne, ohľaduplne, bez nátlaku, s možnosťou a dostatočným časom slobodne sa rozhodnúť pre informovaný súhlas a primerane rozumovej a vôľovej vyspelosti a zdravotnému stavu osoby, ktorú má poučiť.
39. Podľa § 6 ods. 4 ZoZS, informovaný súhlas je preukázateľný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorému predchádzalo poučenie podľa tohto zákona. Informovaný súhlas je aj taký preukázateľný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorému predchádzalo odmietnutie poučenia, ak v tomto zákone nie je ustanovené inak (§ 6b, § 27 ods. 1, § 36 ods. 2, § 38 ods. 1, § 40 ods. 2).
40. Písomná forma informovaného súhlasu sa vyžaduje
a) v prípadoch uvedených v § 6b, § 27 ods. 1, § 36 ods. 2, § 38 ods. 1 a v § 40 ods. 2,
b) pred vykonaním invazívnych zákrokov v celkovej anestéze alebo lokálnej anestéze,
c) pri zmene diagnostického postupu alebo liečebného postupu, ktorý nebol obsahom predošlého informovaného súhlasu,

41. Podľa § 6 ods. 6 ZoZS, informovaný súhlas dáva, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 6a),
a) osoba, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, alebo
b) zákonný zástupca, ak osobou, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, je osoba nespôsobilá dať informovaný súhlas; takáto osoba sa podieľa na rozhodovaní v najväčšej miere, ktorú dovoľujú jej schopnosti.
42. Podľa § 6 ods. 9 ZoZS, informovaný súhlas sa nevyžaduje v prípade
a) neodkladnej starostlivosti, ak nemožno včas získať informovaný súhlas, ale ho možno predpokladať,
b) ochranného liečenia uloženého súdom podľa osobitného predpisu,6)
c) ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá šíri prenosnú chorobu, ktorá závažným spôsobom ohrozuje jej okolie, alebo
d) ambulantnej starostlivosti alebo ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozuje seba alebo svoje okolie, alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu.
43. Podľa § 6 ods. 10 ZoZS, spôsob poučenia, obsah poučenia, odmietnutie poučenia, informovaný súhlas, odmietnutie informovaného súhlasu a odvolanie informovaného súhlasu sú súčasťou zápisu do zdravotnej dokumentácie (§ 21). Ak informovaný súhlas dal zákonný zástupca [odsek 5 písm. b)], súčasťou zápisu do zdravotnej dokumentácie je aj vyjadrenie osoby nespôsobilej dať informovaný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti.
44. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s informovaným súhlasom zo dňa 15.12.2010 na č. l. 55-56 a zo dňa 16.12.2010 na č. l. 57-58.
45. Z informovaného súhlasu zo dňa 15.12.2010 súd zistil, že ide o informovaný súhlas týkajúci sa žalobkyne, pričom ako druh výkonu je uvedený: "V celkovej anestéze rez v podbrušku, pripevnenie močového mechúra k okostici krížovej kosti a tým jeho vydvihnutie." Zároveň je v texte súhlasu okrem ďalších skutočností uvedené vyhlásenie, že pacientka (žalobkyňa) "súhlasí, aby bol v prípade nutnosti vykonaný aj iný výkon, ako je uvedené, pokiaľ z medicínskeho hľadiska pôjde o moje zdravie a nebude to možné so mnou z akútnych dôvodov prejednať." Zároveň je v texte uvedené vyhlásenie pacientky (žalobkyne), že "nezamlčala žiadne vážnejšie ochorenie, pre ktoré som sa v minulosti liečila, prípadne, ktoré mi v minulosti diagnostikovali a nič, čo by mohlo negatívne ovplyvniť výsledok vyšetrenia, liečby alebo operácie." V dolnej časti súhlasu je uvedené, že "svojim podpisom potvrdzujem, že s navrhovaným liečebným postupom súhlasím" a na pravej strane dolu je podpis žalobkyne. Na druhej strane súhlasu je uvedená diagnóza "neudržanie moču" a navrhovaný (plánovaný) diagnosticko-liečebný postup. resp. navrhovaný výkon: "Plastika cystokély alebo sakropexia". Pod týmto textom je vyhlásenie "Potvrdzujem, že som spôsobom pochopiteľným pre pacienta (rodiča, zákonného zástupcu) vysvetlil vyššie uvedené vyšetrenie/liečbu/operáciu a možné komplikácie a riziká, vrátane alternatív a druhov anestézie." Pod textom je podpis a pečiatka lekára (MUDr. E. Y.).
46. Z informovaného súhlasu zo dňa 16.12.2010 súd zistil, že ide o informovaný súhlas týkajúci sa žalobkyne, pričom ako druh výkonu je uvedený: "Sakropexia descensu uteru v celkovej anestézii" a rukou je dopísané "cystoskopia". Zároveň je v texte súhlasu okrem ďalších skutočností (tak ako v predošlom súhlase) uvedené vyhlásenie, že pacientka (žalobkyňa) "súhlasí, aby bol v prípade nutnosti vykonaný aj iný výkon, ako je uvedené, pokiaľ z medicínskeho hľadiska pôjde o moje zdravie a nebude to možné so mnou z akútnych dôvodov prejednať." Zároveň je v texte uvedené vyhlásenie pacientky (žalobkyne), že "nezamlčala žiadne vážnejšie ochorenie, pre ktoré som sa v minulosti liečila, prípadne, ktoré mi v minulosti diagnostikovali a nič, čo by mohlo negatívne ovplyvniť výsledok vyšetrenia, liečby alebo operácie." V dolnej časti súhlasu je uvedené, že "svojim podpisom potvrdzujem, že s navrhovaným liečebným postupom súhlasím" a na pravej strane dolu je podpis žalobkyne. Na druhej strane súhlasu je uvedená diagnóza "pokles maternice s miernou rektokélou" a navrhovaný (plánovaný) diagnosticko-liečebný postup. resp. navrhovaný výkon: "povytiahnutie vnútorných rodidiel a fixácia páskou k prednej časti panvovej kosti" a rukou je dopísané "cystoskopia". Pod týmto textom je vyhlásenie "Potvrdzujem, že som spôsobom pochopiteľným pre pacienta (rodiča, zákonného zástupcu) vysvetlil vyššie uvedené vyšetrenie/liečbu/operáciu a možné komplikácie a riziká, vrátane alternatív a druhov anestézie." Pod textom je podpis a pečiatka lekára (MUDr. N. X.). V dolnej časti na druhej strane je zároveň vyhlásenie: "Napriek náležitému poučeniu zo strany ošetrujúceho lekára využívam podľa platnej legislatívy svoje právo a odmietam sa podrobiť poskytnutiu zdravotnej starostlivosti. Zároveň vyhlasujem, že som si vedomý rizík odmietnutia poskytnutia zdravotnej starostlivosti, bol som informovaný o závažnom život ohrozujúcom stave, prípadne o možných komplikáciách, ktoré môžu viesť až k následkom smrti." Pod týmto vyhlásením je podpis "Q.", ktorý bol však na základe Znaleckého posudku č. 12/2019 zo dňa 02.07.2019 vyhodnotený tak, že nejde o podpis žalobkyne.

47. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že žalobkyňa nedala súhlas na iný zdravotnícky výkon ako bol uvedený v informovanom súhlase zo dňa 15.12.2010 a 16.12.2010, konkrétne na: "V celkovej anestéze rez v podbrušku, pripevnenie močového mechúra k okostici krížovej kosti a tým jeho vydvihnutie." a "Sakropexia descensu uteru v celkovej anestézii" a "cystoskopia". Inak povedané, žalobkyňa nedala vopred súhlas na hysteroktómiu (odstránenie maternice) a adnextómiu (odstránenie vaječníkov a príveskov). Pokiaľ ide o podpis na strane 2 informovaného súhlasu zo dňa 16.12.2010 súd konštatuje, že pre konanie nemá význam, či išlo alebo nešlo o podpis žalobkyne, pretože tento sa vzťahoval iba k vyhláseniu o odmietnutí poskytnutia zdravotnej starostlivosti a z vykonaného dokazovania bolo nepochybné, že žalobkyňa mala v úmysle podrobiť sa lekárskemu zákroku sakropexie. Tento záver svedčí iba o tom, že u žalovaného došlo k neštandardnej praktike, ktorá je v rozpore s etickými princípmi poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a sám žalovaný priznal, že išlo o zlyhanie neznámeho konkrétneho zamestnanca žalovaného, pričom nevedel vysvetliť, čo ho k tomu viedlo, ktoré však (a s tým súd súhlasí) nemalo vplyv na poskytnutie zdravotnej starostlivosti žalobkyni. Súd sa preto zameral na vyhodnotenie, či zákrok hysteroktómie (odstránenie maternice) a adnextómie (odstránenie vaječníkov a príveskov) bol takým zákrokom, ktorý mohol žalovaný vykonať aj bez súhlasu žalobkyne.
48. Ako vyplýva z § 6 ods. 4 ZoZS, informovaný súhlas na poskytnutie zdravotnej starostlivosti sa vyžaduje vždy okrem prípadov uvedených v § 6 ods. 9 ZoZS. Podľa písm. a) tohto ustanovenia je to aj v prípade neodkladnej starostlivosti, ak nemožno včas získať informovaný súhlas, ale ho možno predpokladať. Neodkladnú starostlivosť ZoZS definuje v § 2 ods. 3 ako zdravotnú starostlivosť poskytovanú osobe pri náhlej zmene jej zdravotného stavu, ktorý bezprostredne ohrozuje jej život alebo niektorú zo základných životných funkcií, bez rýchleho poskytnutia zdravotnej starostlivosti môže vážne ohroziť jej zdravie, spôsobuje jej náhlu a neznesiteľnú bolesť, alebo spôsobuje náhle zmeny jej správania a konania, pod ktorých vplyvom bezprostredne ohrozuje seba alebo svoje okolie.
49. V zmysle dôvodovej správy k Článku 5 Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne, v zásade nikto nemôže byť nútený podstúpiť zákrok bez svojho súhlasu a ľudské bytosti musia preto byť spôsobilé slobodne dať alebo odmietnuť svoj súhlas s akýmkoľvek zákrokom, týkajúcim sa ich osoby. Toto pravidlo objasňuje pacientovu autonómiu k jeho vzťahu k lekárskemu personálu a zabraňuje paternalistickému prístupu, ktorý by mohol ignorovať želanie pacienta. Súhlas pacienta sa považuje za slobodný a informovaný, ak bol daný na základe objektívnej informácie lekárskeho personálu o povahe a možných dôsledkoch plánovaného zákroku alebo jeho alternatívach za absencie akéhokoľvek nátlaku. Na to aby bol súhlas platný, musia byť dotknuté osoby informované o relevantných skutočnostiach, týkajúcich sa zamýšľaného zákroku a takáto informácia musí obsahovať cieľ, povahu, dôsledky zákroku a s ním súvisiace riziká. Informácia o rizikách súvisiacich so zákrokom alebo o alternatívnych priebehoch úkonu sa musí týkať nielen rizík vlastných k zamýšľanému zákroku, ale aj akýchkoľvek rizík, týkajúcich sa individuálnych charakteristík každého pacienta, ako je vek alebo existencia iných chorôb. Informácia musí byť navyše jasná a vhodne formulovaná osobe, ktorá má podstúpiť zákrok a pacient musí byť v takej situácii, že prostredníctvom výrazov, ktorým môže porozumieť, posúdi nevyhnutnosť alebo účelnosť cieľa a metód zákroku oproti jeho rizikám a nepohodliu alebo bolestiam, ktoré spôsobí. Dohovor v čl. 8 rieši i núdzové situácie a podľa neho, ak v dôsledku núdze nie je možné získať zodpovedajúci súhlas, môže sa lekársky zákrok uskutočniť bezodkladne v záujme zdravia danej osoby. Ako uvádza dôvodová správa, tento článok umožňuje lekárovi v núdzi čeliť konfliktu medzi ich povinnosťami poskytnúť starostlivosť a získať súhlas pacienta a bezodkladne konať v takýchto situáciách bez čakania na získanie súhlasu pacienta alebo jeho zákonného zástupcu. Keďže je odchýlkou zo všeobecného pravidla uvedeného v čl. 5 a 6, je viazaný na podmienky: 1. núdzové situácie, ktoré zabraňujú lekárovi získať náležitý súhlas, avšak i v tomto prípade musia lekári vyvinúť maximálne primerané úsilie na zistenie toho, čo by si želal pacient, 2. ide výlučne o lekársky nevyhnutný zákrok, ktorý nemožno odkladať s tým, že zákroky, pri ktorých je možný odklad, sú vylúčené a táto možnosť nie je obmedzená na život zachraňujúce zákroky a 3. zákrok musí byť uskutočnený z dôvodu okamžitého účinku pre danú osobu. Napokon čl. 9 Dohovoru zakotvuje, že u pacienta, ktorý v čase zákroku nie je v takom stave, že môže vyjadriť svoje prianie, treba prihliadať na prianie, ktoré vyslovil s vykonaním zákroku skôr.
50. Z vykonaného dokazovania [zo Znaleckého posudku č. 144/2013, ale najmä z vyjadrenia svedka prof. MUDr. W., ktorý žalobkyni vykonal zákrok hysteroktómie (odstránenie maternice) a adnextómie (odstránenie vaječníkov a príveskov)] za aplikácie vyššie uvedených predpisov a Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne, vyplýva, že v prípade odstránenia týchto orgánov nešlo o neodkladný úkon, hoci bol vykonaný za účelom zlepšenia jej zdravotného stavu. Samotný prof. MUDr. W. sa dostatočne jasne v tomto smere vyjadril, keď uviedol, že ak by mal vedomosť o tom, že žalobkyňa s takouto operáciou výslovne nesúhlasí, nebol by ju vykonal. Pokiaľ ide o argumentáciu žalovaného, že žalobkyňa v rámci informovaného súhlasu podpísala aj vyhlásenie, že "súhlasí, aby bol v prípade nutnosti vykonaný aj iný

výkon, ako je uvedené, pokiaľ z medicínskeho hľadiska pôjde o moje zdravie a nebude to možné so mnou z akútnych dôvodov prejednať," súd konštatuje, že bez ohľadu na formuláciu textu informovaného súhlasu, pre lekársky zákrok musia byť vždy splnené podmienky stanovené zákonom (§ 6 ods. 9 ZoZS), a tieto v danom prípade splnené neboli. Neobstojí ani argumentácia žalovaného o tom, že žalobkyňa zamlčala lekársku správu MUDr. U. zo dňa 10.08.2010, kde je uvedené, že pacientka si želá zachovať maternicu, a teda nemal vedomosť o jej prianí. Zamestnanec žalovaného MUDr. Z. uviedol, že niekoľkokrát pred operáciou konzultoval so žalobkyňou plánovaný operačný zákrok; pri týchto konzultáciách bola váhavá, a ani raz sa nerozprávali o možnosti odstránenia maternice a vaječníkov (čo zdôvodnil tým, že na to nebol dôvod). Súd má za to, že žalobkyňa, ako osoba bez lekárskeho vzdelania nebola povinná uvádzať všetky podrobnosti lekárskych vyšetrení, ktoré absolvovala v minulosti, pokiaľ predložila žalovanému pred operáciou iné lekárske správy neskoršieho (aktuálnejšieho) dáta, ktoré svedčili o negatívnom náleze u žalobkyne. Naopak, bolo skôr povinnosťou žalovaného informovať o možnom odstránení orgánov žalobkyňu vzhľadom na skutočnosť, že takéto zákroky u žien v jej veku sú pomerne časté.
51. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len "Občiansky zákonník"), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.
52. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.
53. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
54. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.
55. Podľa Čl. 154c ods. 1 Ústavy SR, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.
56. Ako uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky v Uznesení sp. zn. 5 Cdo 265/2009 zo dňa 17.02.2011 (právna veta), "Generálna klauzula ochrany osobnosti obsiahnutá v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka bola prispôsobená Listine základných práv a slobôd zákonom č. 509/1991 Zb. účinným od 1. januára 1992, odkedy až do súčasnosti toto ustanovenie znie tak, že fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Účinnosťou tohto zákona bola pod ochranu osobnosti zahrnutá aj ochrana súkromia, ktorá zahŕňa právo na nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších. Jednou z hodnôt osobnosti každej fyzickej osoby ako celku, ktorej rešpektovanie musí občianske právo voči subjektom v rovnakom postavení zabezpečovať, je právo na súkromie. Pojmovými znakmi subjektívnych osobnostných práv sú absolútna povaha, imateriálny charakter, všeobecnosť a výlučnosť, zásadná neprevoditeľnosť, časová neobmedzenosť a nepremlčateľnosť. Pôsobia voči neobmedzenému, resp. neurčitému okruhu ostatných subjektov práva, ich predmetom sú výlučne nemajetkové hodnoty (osobnosť), patria každej fyzickej osobe "a priori", (sú prejavom ľudskej osobnosti vo vzťahu k ostatným subjektom, t.j. či fyzickým alebo právnickým osobám) s rovnakým právnym postavením, výlučné oprávnenie nakladať počas celého života v medziach určených právnym poriadkom s jednotlivými stránkami svojej osobnosti patrí fyzickej osobe, nemožno ich scudzovať, deliť od ich nositeľa, upínajú sa na fyzickú osobu po dobu jej fyzickej existencie v spoločnosti (sú časovo neobmedzené počas života fyzickej osoby) sú nezdediteľné (netvoria predmet dedičstva), sú nepremlčateľné, rovnako aj neprekludovateľné a nemožno ich postihovať exekúciou. Na rozdiel od nich majetkové práva možno oddeliť od ich subjektov, prevádzať (scudzovať) ich, podliehajú exekúcii, premlčaniu a preklúzii. Špecifickosť subjektívnych osobnostných práv spočíva v ich predmete, ktorým je priamo osobnosť človeka, fyzickej osoby v jej celistvosti. Právo na ochranu osobnosti (subjektívne rýdzo osobné, resp. osobnostné právo) Občiansky zákonník upravuje ako jednotné právo (doslovné znenie "fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti"). V dôsledku toho je treba jednotlivé práva, ktoré v tomto jednotnom rámci vznikajú, chápať ako práva čiastkové, líšiace sa navzájom vzťahom k rôznym hodnotám, stránkam osobnosti, avšak vychádzajúcim z osobnosti tvoriacej fyzickú a mravnú jednotu. Ako základné hodnoty osobnosti každej fyzickej osoby uvádza Občiansky zákonník v § 11 výslovne život, zdravie, občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, ako aj súkromie, meno a prejavy osobnej povahy."

57. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia "statusu obete" podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil ESĽP v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade M. v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. ESĽP uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch. Nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (JUDr. F. S., PhD., Krátke pojednanie o škodách, ujmách a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva, Bulletin SAK 1-2/2015). Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch (sp. zn. I. ÚS 2844/14), a to nielen v obdobných, ale i v ďalších, v ktorých sa jednalo o zásah do iných osobnostných práv, a to najmä do práva na ľudskú dôstojnosť.
58. Keďže súd mal preukázané, že žalobkyni bol zo strany žalovaného uskutočnený lekársky zákrok bez jej súhlasu a že zároveň nešlo o neodkladnú lekársku starostlivosť, zaoberal sa tým, že či na strane žalobkyne vznikla nemajetková ujma odôvodňujúca priznanie žalovanej sumy (5.000 eur). Súd po zvážení všetkých argumentov strán sporu dospel k záveru, že do práva na ochranu osobnosti žalobkyne zasiahnuté bolo a že jej bola spôsobená ujma odôvodňujúca priznanie zadosťučinenia v peniazoch vo výške 1.000 eur, ktorá sa súdu javila ako primeraná a spravodlivá. K tomuto záveru súd dospel na základe skutočnosti, že z vykonaného dokazovania (vyjadrení žalobkyne, lekárskeho nálezu MUDr. U., postoja žalobkyne v celom priebehu konania) mal preukázané, že nečakaným lekárskym zákrokom, ktorý si neželala a na ktorý nedala súhlas bola emocionálne zasiahnutá, čo jej spôsobilo psychickú ujmu. Na druhej strane súd musel prihliadnuť aj na to, že žalobkyňa odmietala podporiť svoje tvrdenia znaleckým skúmaním jej psychického stavu, a preto súd nepriznal žalovanú sumu v celej výške. Súd zohľadnil aj skutočnosť, že napriek tomu, že už skôr v konaní sa výpoveďami operatérov preukázalo, že mali vedomosť o tom, že nemajú informovaný súhlas žalobkyne k odstráneniu maternice a vaječníkov a zároveň, že došlo zo strany jeho zamestnanca k s falšovaniu podpisu žalobkyne (hoci táto skutočnosť, nemala vplyv na hodnotenie súhlasu), žalovaný žalobkyni neposkytol žiadnu formu zadosťučinenia, napr. ospravedlnenie. Na druhej strane súd zohľadnil skutočnosť, že úmyslom žalovaného nebolo spôsobiť ujmu žalobkyni, ale jeho snahou bolo riešiť jej zdravotné problémy. O tom svedčí záver znaleckého posudku v tom smere, že žalovaný zdravotnú starostlivosť nezanedbal a postupoval lege artis.
59. Na podporu svojich záverov súd odkazuje na Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 30 Cdo 2870/2000 zo dňa 13.12.2000, v ktorom sa konštatuje, že "pre účely výkladu ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je nutné zvážiť, že bez vedomia pacienta uskutočnený a požiadavkami lekárskej vedy neodôvodnený operačný zákrok u fyzickej osôb, resp. takýto zákrok uskutočnený dokonca omylom, bude mať vždy znaky neoprávneného a vo väčšine prípadov súčasne tiež aj veľmi závažného zásahu do práva na ochranu osobnosti takejto osoby, ktorá má neodňateľné právo na ochranu fyzickej integrity, a to bez ohľadu na prípadné skutočné zdravotné následky zásahu." K otázke informovaného súhlasu pacienta zaujal stanovisko aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej "ESĽP"), ktorý judikoval, že uskutočnenie liečby bez súhlasu duševne spôsobilej osoby je zásahom do jeho práva na fyzickú integritu a je nezlučiteľné s požiadavkou rešpektu k ľudskej slobode a dôstojnosti, jedného zo základných princípov, na ktorých je Dohovor o ochrane ľudský práv postavený (Rozsudok vo veci V. C. proti Slovensku zo dňa 08.11.2011 č. 18968/07, § 105 a § 107). Udelený súhlas musí byť slobodný, výslovný a informovaný (Rozsudok vo veci Glass proti Spojenému kráľovstvu zo dňa 09.03.2004 č. 61827/00, § 82) a zahŕňa plné informovanie pacienta o jeho zdravotnom stave, podrobnostiach navrhovanom zákroku a možných alternatívach k nemu (Rozsudok vo veci V. C. proti Slovensku, § 112).
60. Pokiaľ sa žalobkyňa odvolávala na zdravotné problémy spojené s lekárskymi zákrokmi, súd nemal príčinnú súvislosť preukázanú; naopak zo znaleckého posudku vyplynulo, že ženám, ktoré majú vaječníky odstránené náhle, prípadne ženám, ktoré tento prirodzený stav prežívajú s ťažkosťami, sa podáva hormonálna substitúcia, ktorá plne nahrádza funkciu vaječníkov a bráni rozvoju nežiaducich účinkov, psychickým zmenám, ale aj niektorým telesným problémom a že neexistuje súvis medzi operačným odstránením maternice a vaječníkov a vznikom autoimunitného zápalu štítnej žľazy s hypotyreózou.
61. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.
62. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

63. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.
64. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.
65. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.
66. Vo vzťahu k čiastočnému úspechu žalobkyne pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, sa súd stotožňuje s názorom uvedeným v Komentári k Civilnému sporovému poriadku (viď Civilný sporový poriadok, Komentár, doc. W. O. a kolektív, C.H.BECK 2016, str. 926), podľa ktorého "zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť uplatneného nároku." Tento záver bol judikovaný aj v Náleze Ústavného súdu SR z 23. januára 2014, sp. zn. IV. ÚS 599/2013 zo dňa 23.01.2014. Keďže výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, treba vychádzať z toho, že v tejto časti bola žalobkyňa v spore úspešná, pretože jej bola priznaná časť tohto nároku vo výške 1.000 eur (z uplatnených 5.000 eur). Preto súd v časti náhrady nemajetkovej ujmy o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.
67. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne vyšší súdny úradník po právoplatnosti rozsudku. Pri vyčíslení výšky trov právneho zastúpenia žalobcov sa bude samozrejme vychádzať z priznanej sumy 1.000 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde (§ 362 ods. 1 a 2 CSP).
Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).
Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).
V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že (§ 365 ods. 1 CSP):
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo
h) ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia vec.
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (365 ods. 2 CSP).
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).
Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.